

Kultura je jen jedna

Včerejší plánované setkání s laureátkou prestižní Arabské ceny za literaturu Radžou Ālim se bohužel neuskutečnilo, ale povídání s jejím kolegou, spisovatelem Abdulláhem Al-Násirem bylo také velmi zajímavé.

V úvodu setkání přečetl herec Lukáš Hejlik jednu z Al-Násirových povídek, na což navázala diskuse, kterou vedl majitel nakladatelství Dar Ibn Rush Charif Bahboub a která se zaměřila na rozdíly mezi arabskou a českou kulturou a literaturou.

Rozdíly nejsou

Většina lidí přítomných v sále by asi bez rozmyšlení řekla, že arabská a česká kultura, respektive kultura zbytku světa, se od sebe výrazně liší. Ale je tomu tak doopravdy?

„Člověk žijící kdekoli vyznává stejné hodnoty, a proto není pravda, že je svět rozdělen. Rozdělují ho politické boje, ale kulturní svět je jen jeden. Lidské příběhy jsou všude stejné,“ řekl Abdulláh Al-Násir a svoje tvrzení hned dokázal srovnáním knihy Alchymista brazilského autora Paula Coelha se

Abdulláh Al-Násir

svým dílem. A skutečně se ukázalo, že hodnoty vyjadřované v obou dílech jsou podobné. Nezáleží tedy na tom, jestli je spisovatel z Brazílie, Saúdské Arábie nebo z Česka. „I Božena Němcová a Jaroslav Vrchlický se inspirovali v arabské kultuře,“ dodal Charif Bahboub a přidal zajímavý postřeh. „Ne-

dávno jeden televizní moderátor tvrdil, že arabská a česká kultura se velmi liší, ale zároveň ve své řeči použil dvanáct slov pocházejících z arabštiny, aniž by to tušil. Kde jsou tedy ty hranice? Žádné nejsou. Je jen jedna kultura, v níž se všichni navzájem ovlivňujeme,“ dodal Charif Bahboub.

Konečně žena

Přestože spisovatelka Radžá Ālim na veletrhu knihy nakonec nemohla přijet, rozhodně bychom její přínos nejen arabské, ale světové literatuře vůbec, neměli pominout. Je totiž první ženou, která získala prestižní Arabskou cenu za literaturu a už jen tím boří jisté hranice. Její ocenění vyvolalo mezi ženskými autorkami i čtenářkami velkou odezvu. „Radžá Ālim je naší nadějí, že bude v arabském světě ženám více nasloucháno. Konečně se blíží změna,“ píše se v jedné z internetových kritik. Radžá Ālim, jejíž práce byla již v minulosti několikrát oceněna zahraničními cenami, žije nyní rozkročená mezi Paříží a saúdskoarabským Jeddahem. Doufáme, že se s ní v budoucnu budeme moci setkat. JaM

Václav Klaus navštívil veletrh v pátek dopoledne. Během autogramiády si pro podpis prezidenta přišly i malé čtenářky.

Jak se čte za oceánem

David Gainer, kulturní attaché velvyslanectví USA v Praze přednesl v pátek dopoledne pro návštěvníky Světa knihy zajímavou a obsírnou přednášku o současném americkém knižním trhu, o jeho vývoji, trendech a zájmu čtenářů o knihy vůbec.

Z aktuálních statistických průzkumů vyplývá, že z tří set milionů amerických obyvatel je zhruba 62,4 milionů aktivních čtenářů. To znamená těch, kteří četbě věnují pět nebo více hodin týdně a ročně si zakoupí minimálně deset knih. Průzkum vychází z dospělé populace nad osmnáct let. Třiašedesát procent zmíněných čtenářů jsou ženy. Navzdory úvahám o tom, že mladší generace ztrácí o knihy zájem a tráví čas výhradně u počítače, hovoří statistiky o opačném jevu, totiž, že počet čtenářů v současnosti vzrůstá. Výrazným trendem na americkém knižním trhu je decentralizace.

Vzniká stále více malých a nezávislých nakladatelství, kterým se poměrně daří. V USA je jich zhruba 7 tisíc a obstarávají přibližně polovinu knižní produkce. Druhá polovina je v rukou šestadvaceti velkých nadnárodních společností. Další výrazné trendy lze za oceánem pozorovat v knižní distribuci. Velké obchody jsou na ústupu. Kupří-

kladu řetězec Borders se nedávno octl v úpadku. Moderním principem je pružnost a rychlost. Menší nakladatelé vydávají v krátkých termínech potřebné náklady, které je možno v případě nutnosti rychle dotisknout. Mizí problémy se skladováním a přebytkem knih, kterých se v minulosti vracelo až čtyřicet procent nazpět. Asi nejzajímavějším ovšem do knižního průmyslu promlouvá fenomén e-knih. „Je mi čtyřicet tři let. Celé své mládí jsem prožil s jednoduchým počítačem, který jsem měl i na vysoké škole. Používal jsem ho výhradně ke psaní,“ přiznal David Gainer, „Nedovedl jsem si představit, že bych počítač používal k něčemu jinému, že bych si jeho prostřednictvím četl třeba romány. Přístupoval jsem proto k elektronickým knihám velmi skepticky až do chvíle, kdy jsem držel v ruce první čtečku. Byl jsem překvapen tím, jak moc ta věc připomíná knihu a prožitek je velmi blízký čtení klasické knihy.“

V loňském roce poprvé překročil ve Spojených státech počet prodaných e-knih počet knih tištěných. Oproti roku 2009 se prodej e-knih zvýšil o 165 %, přičemž většinu čtenářů tvoří věková skupina 18–25 let. V současné době vlastní v USA některou ze čteček přes 10 milionů lidí, což je o 3,7 milionu více než v roce 2009. Samotných e-knih se v loňském roce prodalo přes 100 milionů, což oproti roku 2009 představuje trojnásobný nárůst. I přes tento masivní nástup e-knih ovšem papírová kniha za oceánem nezaniká. Nakladatelé musí pouze reagovat na nové trendy, aby pružně vyhověli zájemcům o oba druhy knižní produkce. Mnoho nového se v současné době odehrává i v oblasti propagace, reklamy a otázky jsou otevřeny i v oblasti autorských práv, jejichž naplňování je komplikovanější. E-knihy jsou jednoduše výrazným a narůstajícím trendem doby, k němuž David Gainer podotýká: „Mám dvě dcery ve věku dvou a šesti let a je dost možné, že jejich děti už si budou prohlížet všechny své dětské knižky na čtečkách.“

IK

Závidím nové generaci normální svět

Prvním laureátem ceny Jiřího Theinera, která je udělována v rámci veletrhu Svět knihy, se stal polský publicista a překladatel Andrzej Sławomir Jagodziński.

Andrzej Sławomir Jagodziński při převzetí ceny

Proč jste před lety začal překládat českou literaturu?

Vystudoval jsem ve Varšavě československou filologii, takže bylo dost přirozené, že jsem zkusil překládat. Česká literatura mě ale lákala už

předtím. Knihy Hrabala, Kundery a Škvoreckého se velkou měrou zasloužily o to, že jsem zvolil právě tento směr studií.

Přeložil jste zajímavé české autory. Který vás nejvíce oslovil?

Mám rád všechny autory, které jsem překládal. Jinak bych to nedělal. Nejráději mám ale geniální vyprávění Škvoreckého a nesmírně chytré Havlovy eseje. Asi i proto jsem toho od těchto dvou autorů přeložil nejvíce.

Pracovali jste ve Svobodné Evropě, stýkal se s disidenty, jak na tu dobu vzpomínáte? Co vám dala?

Nebyla to příjemná doba a závidím generaci mých dětí, že mají mnohem více různých zajímavých příležitostí, že žijí v normálním světě. To ale samozřejmě neznamená, že něčeho lituji. Poznal jsem mnoho skvělých lidí a s většinou z nich jsem do dnes ve velmi blízkém kontaktu. Pro člověka zabývajícího se literaturou to tehdy byla zajímavá doba. Rozhodně jsme se nenuдили.

Co pro vás znamená cena Jiřího Theinera?

Nesmírně si jí vážím, tím více, že jsem měl tu čest se s Jiřím Theinerem osobně seznámit v polovině 80. let v Londýně. JaM

Básník, který se stal za svého života legendou i klasikem

Básník Ko Un a překladatelka Miriam Löwensteinová

„Přijel jsem, abych se nadýchal Prahy, abych se napil Prahy, abych se najedl Prahy,“ přiznal na pátečním odpoledním setkání se čtenáři korejský básník, prozaik a malíř Ko Un. V rámci letošního Světa knihy tento

legendární východoasijský umělec navštívil české hlavní město podruhé a na úvod svého vystoupení mu vzdal působivý poetický hold. Zarecitoval rovněž svou novou báseň se všeřikajícím názvem *Moje Praha*. Ko Un, který

Ko Un

svou první básnickou sbírku vydal v roce 1958 má na svém kontě už více než 150 dalších, dvě z toho v českých překladech. Stal se respektovanou osobností nejen pro svou tvorbu, ale i pro svůj pohnutý a dramatický život, v němž prožil jak japonskou okupaci, tak občanskou válku i více než čtvrt století trvající vojenské režimy. Byl žebřavým mnichem, politickým aktivistou, čtyřikrát poznal žalář.

Z širokého bohatství zážitků čerpá jeho poezie, poezie okamžiků, poezie totálního prožitku. „Své básně nerecituji, své básně pláči.“ přiznal Ko Un. „V Koreji se neříká, že ptáci zpívají, ale že ptáci pláčou.“ Ukázky z jeho básnického díla zazněly v podání autorky i v přednesu Kláry Löwensteinové.

IK

Saúdsko arabská literatura se otevírá

Jak se vyvíjela literatura v Saúdské Arábii? Toto téma rozkrýla návštěvníkům Světa knihy absolventka Filozofické fakulty Univerzity Karlovy Věra Vojtíšková.

Věděli jste třeba, že drama se v Saúdské Arábii de facto zrodilo až v 70. letech minulého století? Tehdy se totiž jeho autoři přiklonili k hovorovému jazyku a konečně došlo i na divadelní nastudování. Do té doby byla dramatická díla určena jen ke čtení a byla psána pouze ve spisovné arabštině. Také historie románů se dle slov Věry Vojtíškové píše až od konce 30. let minulého století. „První romány měly společností vzdělávat a přesvědčit lidi o nutnosti reformy. V 50. letech pak vznikaly především jednoduché příběhy, jejichž postavy neměly příliš velký vývoj a tématy byla atraktivní pro širokou obec čtenářů. Šlo o romány milostné, detektivní nebo s historickou či válečnou tematikou.“ V 70. letech saúdskou literaturu zasáhla vlna modernismu. V dílech je kritizován režim arabského světa, zacházení se ženami, korupce i sexuální násilí. Někteří autoři byli ve své kritice příliš otevření a byli společností donuceni k publikování a dokonce i životu v emigraci. „Nemuselo jít nutně o politickou cenzuru, ale o tlak okolí, tlak veřejnosti, která nebyla ochotna tyto názory přijmout.“ Tento stav společnosti, která se musí vyrovnat s mnoha změnami a překotným vývojem, se v literatuře samozřejmě také projevil. „Objevuje se tu pocit odcizení,“ říká Věra Vojtíšková. „Mizí staré hodnoty a nový svět ještě není vybudován a definován. Hovoří se o tzv. šoku z modernosti.“ Zajímavou stránkou současné saúdské literatury je také tvorba žen. „Častým tématem jejich děl je dopad konzervativní společnosti na ženy,“ vysvětluje Věra Vojtíšková a vyzdvihuje přínos spisovatelky Radžá Ālim i dalších ženských autorů, které svými díly pomáhají bořit dosavadní tabu. Jak z celé přednášky vyplynulo, saúdsko arabská literatura prošla v posledních letech bouřlivým vývojem a výrazně se otevřela. I přesto je stále ještě co rozkrývat a co objevovat. JaM

S DAVIDEM GROSSMANEM nad novou knihou Mít s kým běžet

Řady zajímavých hostů veletrhu Svět knihy rozšířil v pátek odpole dne jeden z nejvýznamnějších současných izraelských spisovatelů David Grossmann.

Sedmapadesátiletý rodák z Jeruzaléma je ve své vlasti znám nejen díky své literární tvorbě, ale i jako redaktor veřejnoprávní rozhlasové stanice Kol Izrael a přesvědčený stoupencem mírového řešení izraelsko-arabské otázky. Autora osobně přivítal v úvodu pořadu izraelský velvyslanec v Praze Yaakov Levy a zdůraznil, že „David Grossmann není jen velice důležitým současným spisovatelem v Izraeli, ale i důležitou veřejnou osobností.“

Grossmann přijel do Prahy představit svůj nový román Mít s kým běžet. Na besedě zazněla ukázka z knihy v hebrejštině i v češtině, ale přítomní se dozvěděli i mnohé o tom, jak příběh dívky Tamar a chlapce Asafa vznikl a čím byl bezprostředně inspirován. „V knize rezonuje určitý romantizující styl,“ prozradil autor. „Objevují se tu dva charaktery, šestnáctileté děti hoch a dívka. Jsou ve věku, který vyžaduje určitou romantiku, naivitu. Dnes se očekává, že mladí lidé budou cyničti,

David Grossmann

otrlí. Vlastně jim bereme možnost být nevinými, bereme jim ideály, romantické představy. Kniha je právě proto, že na to upozorňuje, přijímána s povděkem.“

Po skončení besedy se pak David Grossmann přesunul ke stánku nakladatelství Mladá fronta, kde český překlad své literární novinky podepisoval. IK

ČTENÁŘI SE UTKALI NA VELETRHU

Soutěž Soubor čtenářů, kterou připravila společnost Svět knihy, vychází ze švýcarského projektu La bataille des livres (Bitva knih).

Její pilotní verze byla v České republice úspěšně vyzkoušena na loňském ročníku festivalu Svět knihy Praha ve spolupráci se třemi pražskými školami. Soutěž je určena pro žáky 6. tříd základních škol a odpovídajícího ročníku víceletých gymnázií. Tento ročník je vybrán proto, že podle průzkumů dnes většina dětí ve věku kolem deseti let přestává aktivně číst krásnou literaturu. Jedním z možných a často úspěšných přístupů, jak motivovat tuto věkovou kategorii k četbě a probuzení zájmu o ni, je forma soutěže. V rámci třídního kolektivu mají dvanácti až třináctileté děti za úkol přečíst některou ze zadaných knih, které si mezi sebou rozdělí. V soutěži pak celý kolektiv odpovídá co nejpřesněji na kvízové otázky, které prověřují znalosti soutěžících o obsahu přečtených knih. Důležitou roli představuje učitel, který vysvětluje žákům, jak pracovat s textem, jakou volit formu poznámek a výpisků z četby, které mohou následně v průběhu soutěže využívat. Zároveň se během soutěže posiluje kolektivní zodpovědnost, neboť ve finálovém souboji už soutěží pouze desetičlenný tým, kde

Soutěžící právě odpovídají na jednu z otázek prověřujících jejich znalost přečteného titulu.

vždy na jeden z pěti vybraných titulů odpovídají dva čtenáři. Výsledek celého týmu je tedy závislý na výkonu každého jedince.

On-line předkola Soubor čtenářů se v letošním roce zúčastnilo sedmáct tříd z celé republiky, z nichž pět nejlepších bylo pozváno k finálovému souboji – ZŠ Štefcova z Hradce Králové,

ZŠ Campanus z Prahy 4, ZŠ náměstí Interbrigády z Prahy 6, Gymnázium Špitálská z Prahy 9 a ZŠ Zárubova z Prahy 12. V pátek 13. května po poledni se kolektivně utkaly před zraky diváků, především fandících spolužáků.

Po dramatickém boji nakonec ve čtenářském klání zvítězilo Gymnázium Špitálská z Prahy. JCH

Anticena Skřípec

Tak jako každoročně i letos vyhlásila Obec překladatelů výsledky Anticeny Skřípec. „Původně jsme zvažovali, že Skřípec letos neudělíme, protože přišlo příliš málo nominací. Nakonec jsme se ale po důkladném zvážení přece jen rozhodli jej udělit,“ řekl člen poroty Václav Junek. Skřípec si odnesla kniha Niklase Franka: Moje německá matka, respektive její český překlad, který vytvořil Vlastimil Dominik pro nakladatelství Práh. „Překlad na mnoha místech kulhá, zhusta jsou možnosti češtiny amputovány, v německých realitách se ukazují nedostatky a celý překlad je bezradný,“ zaznělo ve verdiktu poroty. Zástupce nakladatelství Práh si překvapivě přišel cenu převzít a dílo i jeho překlad obhajoval přečtením úryvku z knihy. Čtenářům pak vzkázal, aby si o knize i překladu udělali obrázek sami. JaM

Cesta literatury k filmu

Literární předloha a scénář k filmové adaptaci knižního díla. Dva literární útvary, které by zdánlivě měly mít k sobě blízko. Ale je to tak opravdu?

To je tématem besedy, kterou pořádá společnost Svět knihy v sobotu v půl šesté v literárním sále v pravém křídle Průmyslového paláce za účasti řady předních českých spisovatelů a filmových tvůrců.

Literatura v sobě zpravidla nese plno nejrůznějších skrytých významů, mnoho vrstev sdělení a doslova počítá s individuálními představami každého jednotlivého čtenáře. Filmový scénář je naproti tomu účelový text. Nevede svého čtenáře k individuálnímu prožitku, ale směřuje ho k jediné scénaristovi zvolené interpretaci. Z tohoto pohledu je ve filmovém scénáři obsaženo o řád méně informací než v kvalitní knize. Při psaní scénáře tudíž dochází k redukci, selekci a zjednodušování původního díla. Autoři literárních předloh pak takové zjednodušování těžce nesou anebo minimálně přijímají s rozpaky, i když to na sobě nedají veřejně znát. Existují ale i výjimky.

Na své osobní zkušenosti v pozicích jak autora knižní předlohy adaptované jiným scenáristou, tak samotného scenáristy jsme se zeptali jednoho z hostů sobotní besedy, spisovatele Michala Viewegha.

Jak důležité je (nebo by mělo být) slovo autora při přípravách filmové adaptace jeho díla?

Režiséři a scenáristé jsou obvykle toho názoru, že napsáním románu

Michal Viewegh při autogramiádě na loňském ročníku veletrhu

příklad je Milan Kundera. Hrabalovi naopak bylo víceméně jedno, co se s jeho knihou na plátně „stane“.

Jak snadno nebo naopak těžce si hledáte cestu ke scénářům a filmům, které vznikly jako adaptace vašich děl a jejichž scenáristou je někdo jiný?

Přijde na to. Třeba scénář Báječných let pod psa, který napsal Honza Novák, je podle mě dobrý, italský scénář Případu nevěrné Kláry přišerný. V posledních letech se snažím psát si scénáře sám – čímž také odpovídám na otázku. Na druhé straně netvrdím, že autor románu je pro napsání scénáře tou nejpovolanější osobou, já sám se to stále ještě učím. Kdyby tu byl šikovný „profesionální“ scenárista, který by z mých knih dělal skvělé filmy, rád bych mu to přepustil. Raš

Ceny TOURMAP 2011

Již poosmé se konalo vyhlášení cen mezinárodního festivalu map a průvodců Tourmap. Do letošního ročníku bylo přihlášeno celkem 538 turistických map a 201 turistických průvodců z celého světa. První místa v jednotlivých kategoriích obsadili:

Cykloraj Ralsko 1:36 000 s průvodcem – Geodézie On line, spol s r. o. (Mapy a atlasy s turistickým obsahem)

Soubor map Ústeckého kraje 1:100 000 – KÚ Ústeckého kraje /freytag&bernát (Mapy a atlasy s turistickým obsahem českých krajů, regionů, měst...)

Blue Guide – Greece, The Aegean Islands – Blue Guides (Nakladatelství JOTA)

Ostrava!!! – Turistický průvodce po industriálních památkách – Magistrát města Ostrava / freytag&bernát (Turistické průvodce českých krajů, regionů, měst.)

CYKLOSERVER www.cykloserver.cz – SHOCart, spol s r. o. (Elektronické mapy) IK

Knihy pomáhají pochopit svět

Literatura pomáhá pochopit hodnoty a chování jiných národů, na tom se všichni shodli nad arabskou literaturou a jejím obrazem v západním světě, shodly spisovatelky a univerzitní profesorky Brenda Flanagan ze Spojených států Amerických a britská arabistka Haifaa Khalafallah.

„Literatura vás vtáhne, díky příběhům se stane součástí komunity, o níž se v knize hovoří, a žádná přednáška tento pocit nenahradí. Nic není tak silné jako povídka, román, to je nástroj, který mi umožnil učít studenty lépe,“ vysvětlila Haifaa Khalafallah. „Na základě arabské literatury ze středověku se například studentům snažím vysvětlit, kde a jak vznikaly předsudky a jak nás jich současná literatura může zbavit.“ Podobné metody ve své práci se studenty používá i Brenda Flanagan. „Mladí lidé jsou často ve svých názorech ovlivňováni jen sdělovacími prostředky, což je nedostačující a často zkreslené. Proto chci, aby se studenti seznámili s díly arabských autorů. Literatura totiž přináší na věci úplně jiný pohled. Já osobně jsem pochopila režim Tálibánu a to, proč se k němu přidalo

tolik obyčejných Afghánců, až ve chvíli, kdy jsem si přečetla knihu A Thousand Splendid Suns (Tisíce úžasných sluncí),“ přiznala Brenda. V diskusi se promítla i současná situace a převratné změny v arabském světě. „Jsem původem Egypťanka a když došlo k tzv. arabskému jaru, celý týden jsem plakala,“ přiznala Haifaa. „Je to velmi silný moment. Všichni pláčeme, protože jsme konečně objevili vlastní hlas. Už nechceme, aby za nás mluvil někdo jiný,“ popsal Haifaa své pocity. Přestože se ukázalo, že diskutující autorky mají na politické události trochu odlišný pohled, nakonec opět našly společnou řeč díky literatuře a závěrem přednesené básni. Znovu se tedy prokázalo, že knihy a slovo dokáží spojit a mnohé vysvětlit. JaM

KŘEST MATEMATIKY SE ČTYŘLÍSTKEM

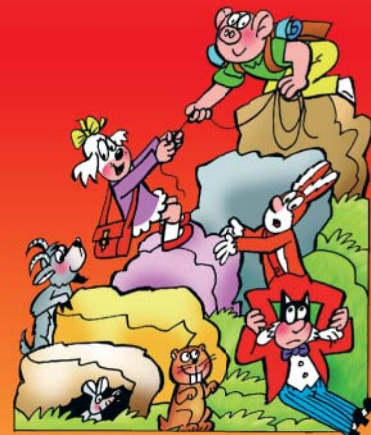
Přijďte s námi pokřtít nové učebnice matematiky, kterými budou provázet parádnice Fifinka, chytrý Myšpulín, jedlík Bobík a sprinter Pinda. Akci moderuje oblíbený herec Lukáš Hejlik.

Kdy: sobota 14. května 14:00–15:00
Kde: sál Rosteme s knihou (pravé křídlo)

Máte rádi Čtyřlístek?
Přijďte si pro autogram jeho tvůrce Jaroslava Němečka!

Kdy: sobota 14. května 15:00–15:30
Kde: stánek Nakladatelství Fraus (P201)

FRAUS Více znát již 20 let Nakladatelství Fraus s.r.o. www.fraus.cz

There is only one culture

Unfortunately the meeting planned with Raja Alem, who has just won the prestigious International Prize for Arabic Fiction, did not take place, but instead there was a very interesting talk with the writer Abdullah Al-Nasir.

The programme opened with a reading of one of Al-Nasir's short stories by actor Lukáš Hejlik, which was followed by a discussion led by Charif Bahboub of the publisher Dar Ibn Rush focusing on differences between Arabic and Czech culture and literature.

There are no differences

Most people in this room would probably say without giving the matter much thought that Arabic culture is markedly different from Czech culture, or indeed the culture of the rest of the world. Is this really so?

"Wherever they live, people profess the same values, so it is not true that the world is divided. There are divisions caused by political conflict, but there is only one cultural world. Human stories are the same everywhere," said Abdullah Al-Nasir, before going on to draw a comparison between *The Alchemist* by Brazilian

Abdullah Al-Nasir

writer Paulo Coelho and his own work that demonstrates the presence of the same values in both. It is not important whether a writer is from Brazil, Saudi Arabia or the Czech Republic.

"Even Božena Němcová and Jaroslav Vrchlický were inspired by Arabic literature," added Charif Bahboub before making an interesting observation. "Not long ago a cer-

tain television presenter made the claim that there are great differences between the Czech and Arab cultures, but as he was saying this he used twelve words of Arabic origin without realizing it. Where are the borders? There aren't any! There is only one culture in which we all influence each other."

A woman at last

Although the writer Raja Alem was in the end unable to attend the fair, we should certainly not pass over her contribution to both Arabic and world literature. She is the very first woman to receive the prestigious Prize for Arabic Fiction, and as such she has surmounted a barrier. Her winning of the prize has provoked a great response among women writers and readers alike.

"Raja Alem is a bringer of hope that women in the Arab lands will have more of a voice. Change is coming at last," writes one internet reviewer.

Raja Alem – whose work has several times received prizes from abroad – lives by turns in Paris and Jeddah, Saudi Arabia. We hope to meet her some time in the future.

JaM

Václav Klaus receives a personal gift on a visit to the stand of guest of honour the Kingdom of Saudi Arabia.

I envy the new generation their normal world

The first laureate of the Jiri Theiner Award, the conferral of which takes place at the Book World fair, is the Polish journalist, commentator and translator Andrzej Sławomir Jagodziński.

You have translated some very interesting Czech authors? Which of these had most to say to you?

I like all the authors I have translated. Otherwise I wouldn't have done the work. But my favourites are Škvorecký for his ingenious storytelling and Havel for his immensely clever essays. Perhaps that is why I have translated more by these two authors than any others.

You worked at Radio Free Europe and came into contact with dissidents. How do you look back on those years? What did they give you?

It was not a pleasant time and I envy my children's generation that they have many more interesting opportunities of all kinds, that they live in a normal world. That doesn't mean, of course, that I regret anything. I met many wonderful people and I'm still in close touch with most of them. For someone concerned with literature, it was quite a time. We were never bored, that's for sure.

What does the Jiri Theiner Award mean to you?

I appreciate it greatly, all the more for having met Jiří Theiner in London in the mid 1980s, which was a great privilege.

JaM

Andrzej Sławomir Jagodziński receiving the award

Why did you start years ago to translate Czech literature?

I graduated in Czech and Slovak Philology in Warsaw, so it was natural that I attempted to translate. I was attracted to Czech literature before this; the books of Hrabal, Kundera and Škvorecký played a big part in my choice of what to study.

Reading on the other side of the Atlantic

On Friday morning Cultural Attaché of the US Embassy in Prague David Gainer was at Book World to give an interesting and wide-ranging talk on the current state of the US book market that touched on developments, trends, and the interests of readers in the book in general terms.

Up-to-date statistical research has shown that of a population of 300 million, about 62.4 million are active readers (i.e. they spend five or more hours a week reading and buy at least ten books a year). Research was conducted on the adult population (i.e. eighteen years of age and over). Of these readers, 63 % are women. Statistics show that the number of readers is on the increase, refuting the belief that the younger generation is losing interest in books and spends all its time at the computer. On the American market there is a marked trend towards decentralization. More and more small and independent publishers are springing up, and these are faring quite well; there are now around seven thousand of them in the USA, accounting for around half of the books produced.

The other half is in the hands of 26 large supra-national corporations. Other marked trends across the Atlan-

tic can be seen in the distribution of books. Large stores are in decline; for instance, the Borders chain recently filed for bankruptcy. The modern way is flexibility and speed. Smaller publishers produce works to shorter deadlines, and in case of need they can reprint quickly. Problems of storage and surplus stock (in the past up to 40 % of books were returned) are disappearing.

But perhaps the greatest phenomenon in the book industry of today is the e-book. "I'm forty-three years old. I spent the whole of my youth, including my years at university, with a simple computer that I used only for writing," said David Gainer. "I couldn't imagine I would ever use a computer for anything else – the reading of a novel, for instance. So I approached the e-book with great scepticism, until the moment I first held an electronic reader in my hands. I was surprised how much this thing reminded me of

a book, how much the experience compared to that of reading a traditional book."

Last year in the United States for the first time sales of e-books were higher than those of printed books. Against 2009 the number of e-books sold rose by 165 %, with the larger part of their public in the 18–25 age group. At present over ten million Americans own an electronic reader, which is 3.7 million more than in 2009. Last year over 100 million e-books were sold, three times the amount of 2009. But in spite of the enormous strides made by the e-book, the paper book is not dying out in the US. It is enough for publishers to react to new trends in a lively fashion as they meet the interest of readers in both types of books. There is a great deal going on in the fields of promotion and advertising, and there are unanswered questions as concerns copyright law, which will be difficult to enforce. Quite simply, e-books are a momentous trend of our time. "I have daughters of two and six," remarked David Gainer, "and it is quite possible that at a young age their children will view all their books on electronic readers." IK

A poet who has become a legend and a classic in his own lifetime

The poet Ko Un and his Czech translator Miriam Löwensteinová

"I came in order to inhale Prague, to drink Prague, to eat Prague," confessed the legendary Korean poet, prose-writer and painter Ko Un at his meeting with readers on Friday afternoon. His visit to this year's Book World is his second time in the

Czech capital, to which he paid impressive poetic tribute in his word of introduction. He also recited a new poem with the telling title *My Prague*. Having published his first collection of poetry in 1958, Ko Un now has more than 150 to his name, two of which

Ko Un

have appeared in Czech translation. He has become a much-respected personality not only for his work as a writer and artist but also for his unsettled and dramatic life, in which he has experienced Japanese occupation, civil war, and a military regime lasting more than a quarter of a century. He has been a mendicant monk, a political activist, and has been subjected to four periods of imprisonment.

Ko Un's poetry – the poetry of the moment, the poetry of total experience – draws on the great breadth and wealth of his life. "I do not recite my poems, my poems weep," Ko Un said. "In Korea they do not say that birds sing, but that birds weep." Extracts from the poet's *oeuvre* were read by the author and Klára Löwensteinová. IK

The stormy evolution of Saudi literature

How did literature in Saudi Arabia evolve? This question was answered for visitors to Book World by Věra Vojtíšková, a graduate of the Faculty of Arts of Charles University, Prague.

Did you know, for instance, that drama emerged in Saudi Arabia as late as the 1970s? Its authors had leanings towards colloquial language, and in the end these were given a theatrical treatment. Before then dramatic works were intended to be read and were written in literary Arabic only. Věra Vojtíšková stated, too, that the history of the novel goes back only as far as the 1930s.

"The first novels were intended to educate society and convince people of the necessity of reform. Then in the 1950s most stories were simplistic, their characters not greatly developed, the themes attractive to a wide readership. These were romantic novels, detective stories and novels with historical or military themes.

In the 1970s Saudi literature was swept up in a wave of modernity. Works of the time are critical of the regime of the Arab world, the treatment of women, corruption and sexual violence. Some authors were too open in their criticism and forced by society to publish abroad, in some cases even to emigrate.

"Not always did it come to political censorship. It was more a matter of pressure applied by one's surroundings, by a public that was unwilling to accept these opinions."

The state of a society having to come to terms with great change and rapid development, was naturally also reflected in literature.

"Here there arise feelings of alienation," says Věra Vojtíšková. "Old values are disappearing and a new world has not yet been built up and defined. We speak of the 'shock of modernity'."

An interesting element of contemporary Saudi literature is work by women. "A common theme of their works is the impact on women of conservative society," Věra Vojtíšková explains, before going on to highlight the contribution of Raja Alem and other women writers whose work has helped to demolish a taboo. It was clear from Věra Vojtíšková's talk that Saudi Arabian literature has been through a stormy evolution in recent years and become very much more open. Yet there remains much to be revealed and discovered.

JaM

DAVID GROSSMAN on his new book *Someone to Run With*

The many interesting guests at the Book World fair were joined on Friday afternoon by David Grossman, one of Israel's most important contemporary writers.

In his homeland 74-year-old Grossman is known not only for his literary work but also as an anchor on the national broadcasting service Kol Israel and a committed supporter of a peaceful solution to the Arab-Israeli conflict. Yaakov Levy, Israeli Ambassador to Prague, appeared on stage in person to welcome David Grossman, stressing in his introduction that "in Israel David Grossman is not just a very important contemporary writer but also an important public figure".

Grossman came to Prague to introduce his new novel *Someone to Run With*. An extract from the book was read in the Hebrew and Czech, and those present learned a lot about how the story of the girl Tamar and the boy Assaf came into being and what were its immediate influences.

"The book resonates with a certain style of romanticization," the author explained. "It presents two sixteen-year-old characters – a girl and a boy. They are of an age that demands

David Grossman

of them a certain romance and naivety. These days young people are expected to be cynical and hard-bitten. Actually we deprive them of the possibility of innocence; we take from them their ideals, their romantic ideas. The book should draw attention to this, received with thanks."

As soon as the event was over, David Grossman moved over to the stand of publisher Mladá fronta, where he signed copies of the Czech translation of his latest work. IK

READERS DO BATTLE AT THE FAIR

The *Souboj čtenářů* (Readers' Challenge) competition, which was prepared by Book World, is inspired by the Swiss scheme *La bataille des livres* (Battle of the Books).

It was successfully piloted at last year's Book World Prague in cooperation with three Prague schools. The competition is aimed at pupils in the sixth year of primary school and the corresponding years of extended grammar schools. This school-year has been chosen because research tells us that around the age of ten most children stop actively reading fiction. One possible – and often successful – way of motivating children of this age to read and awakening their interest in the activity, is competition. Twelve to thirteen children form a class group and accept the task of reading some of the set books, which they have divided up among themselves. When the competition is in progress the whole group answers as accurately as it can quiz questions that test contestants' knowledge of the content of the books they have read. An important role in this is played by the teacher, who explains to the pupils how to work with a text and make notes on and excerpt from their reading, all of which they can use in the competition. At the same time the competition strengthens the pupils' sense of collec-

Contestants answering a question testing their knowledge of a book they have read

tive responsibility, as the final challenge is taken by a team of ten members only, in which two readers answer questions on each of five selected titles, meaning that the result of the whole team is dependent on the performance of each individual.

Seventeen classes from across the Czech Republic took part in the online preliminary round of Readers' Challenge, of which the best five – ZŠ Štefcova from Hradec Králové,

ZŠ Campanus from Prague 4, ZŠ nám. Interbrigád from Prague 6, Gymnázium Špitálská from Prague 9 and ZŠ Zárubova from Prague 12 – were invited to the final. On the afternoon of Friday 13 May, the groups did battle before an audience that was composed mainly of supporters from the ranks of their classmates.

After a dramatic readers' contest Gymnázium Špitálská from Prague emerged victorious. JCh

The 'Skřipec' Anti-award

This year as every year the Czech Literary Translators' Guild announced the results of the 'Skřipec' [Torture Rack] Anti-awards. "At first we thought of not awarding a 'Skřipec' this year because there were so few nominations. But in the end, after careful consideration, we decided to make the award after all," said member of the jury Václav Junek. The 'Skřipec' went to My German Mother by Niklas Frank, or rather its Czech translation ('Moje německá matka'), which was produced by Vlastimil Dominik for Práh publishers. "The translation is lame in many places and there are frequent instances of the amputation of the Czech language; it demonstrates an inadequate knowledge of German realia. In fact, the translation as a whole is clueless." Thus was the jury's verdict. Surprisingly, a representative of Práh came to collect the award and to read an extract in defence of the work and the translation. He then told readers that they should form their own impression of the book and the translation. JaM

This year's Tourmap international festival of maps and guides was the eighth, and its entries comprised 538 tourist maps and 201 tourist guides from all over the world. The first places in the individual categories were taken by: **Cykloráj Ralsko (Ralsko – A Cyclist's Paradise) 1:36 000 with guide – Geodzie Online** (Maps and atlases with content for tourists) **Soubor map Ústeckého kraje (A Set of Maps of the Ústí nad Labem Region) 1:100 000 – Ústí County Council/freytag&bernát** (Maps and atlases with content for tourists – Czech counties, regions, towns, etc.) **Blue Guide – Greece, The Aegean Islands – Blue Guides (JOTA)** **Ostrava!!! – Turistický průvodce po industriálních památkách (Ostrava!!! – A Tourist Guide to Industrial Monuments) – Ostrava City Authority / freytag&bernát** (Tourist guides – Czech counties, regions, towns) **CYKLOSERVER www.cykloserver.cz – SHOCart** (Electronic maps) IK

The journey from literature to film

A literary work and a screenplay for the film adaptation of the book – two literary forms one would think were close. But is this truly the case?

This is the theme of a discussion the Book World company has arranged for 6.30 pm on Saturday in the Literary Theatre (Palace of Industry, Right Wing), in which leading Czech writers and film-makers will take part.

Literature tends to carry within itself a wide variety of hidden meanings and many layers of communication, and it reckons with the imagination of the individual reader. By contrast, the film screenplay is a purpose-built text that does not lead its reader to an individualized experience but instead directs him to the interpretation chosen by the screenwriter. From this point of view, the film screenplay contains very much less information than a good-quality book. The writing of a screenplay demands reduction, selection, and the simplifying of the original work. Authors of original literary works can find such simplification difficult to take or at best accept it grudgingly, even if they do not let this be known publicly. But there are exceptions to this.

We have asked Michal Viewegh, one of the guests at Saturday's discussion, to describe his experiences as the author of literary works adapted by other screenwriters and as a screenwriter himself.

How important is (or should be) the opinion of the author for the film adaptation of his work?

Michal Viewegh signing books at last year's fair.

Directors and screenwriters mostly hold the view that once the novel is written the role of the author is over, and that his work is 'open' to any kind of interpretation. We writers, on the other hand, usually have the feeling that our influence should be greater.

Milan Kundera is an extreme example of this. But then there is Hrabal, who was more or less indifferent to what 'became' of his book on screen.

How easy or difficult is it to find your way in screenplays and films adapted from your own work when the screenwriter is someone else?

It depends. I consider the screenplay of *Báječných let pod psa* (The Wonderful Years of Lousy Living), which was written by Honza Novák, pretty good, the Italian screenplay of *Případ nevěrné Kláry* (The Case of Unfaithful Klára) pretty awful. In recent years I've tried to write the screenplays myself – which in itself is an answer to your question. On the other hand I'm not saying that the author of a novel is the most competent person – I myself am still learning how to do it. If there existed a clever 'professional' screenwriter who could make great films out of my books, I'd happily make way for him. RaŠ

Books help us understand the world

Books help us understand the values and behaviour of other nations – on this American writer and university professor Brenda Flanagan and British Arabist Haifaa Khalafallah agree, as was proved by yesterday's discussion on Arabic literature and how it is perceived in the western world.

"Literature pulls you in. Stories take you into the community of the book, and no lecture can replace this feeling. Nothing else has the power of the short story or the novel, and they have certainly helped me teach my students better," explained Haifaa Khalafallah. "On the basis of Arabic literature from the Middle Ages, for example, I try to explain to students where and how prejudices arose and how contemporary literature can rid us of them."

Brenda Flanagan uses similar methods in her work with students. "Often young people are influenced in their opinions only by the media, which is insufficient and often gives a distorted view. For this reason I want students to get to know the works of Arabic authors. Literature casts things in a completely different light. For my part, I understood the Taliban regime and why it

was joined by so many ordinary Afghans only after I read the book *A Thousand Splendid Suns*." The discussion also reflected the situation of today and the epoch-making changes in the Arab world.

"I am a native Egyptian, and when the so-called Egyptian Spring arrived, I wept the whole week," said Haifaa with emotion. "It is a very powerful moment. We all weep because at last we have discovered our own voice. We are no longer willing that someone else should speak on our behalf."

Although the discussion showed that the ladies had slightly different views on the political events, in the end they rediscovered common ground in literature and the closing poetry recital. Once again it was proved that the book and the word are able to bring people together and explain all manner of things. JaM

11TH MIROSLAV IVANOV AWARDS

The ceremony for the Miroslav Ivanov and Town of Jaroměř-Josefov Awards for Non-fiction took place on Friday 13 May. The winners of the individual categories are as follows:

- Category I – The prize for lifelong achievement in non-fiction writing was awarded to the writer, screenwriter, musicologist and commentator **Zdeňek Mahler**.
- Category II – production of non-fiction in the past three years: main prize not awarded
- Category III – works by non-fiction authors not older than 39 years: main prize awarded to **Petr Zidek** for *Příběh herečky* (The Story of an Actress).
- Category IV – The prize for work published in magazines in the past calendar year was awarded to **Přemysl Veverka**.
- Category V – honourable mention for a systematic focus on the publication of non-fiction: **Academia publishers**, Prague IK

EVROPSKÝ PARLAMENT
INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICĚ
 Přijďte nás navštívit do Evropského domu – je otevřen všem, kdo se zajímají o Evropskou unii! Pravidelně pořádáme semináře, diskusní kulaté stoly, filmové večery a výstavy. K dispozici je pro vás knihovna, informační kiosky, infomateriály a publikace

www.evropsky-parlament.cz
 Evropský dům, Jungmannova 24, Praha 1